

แนวทางการวิจารณ์และประเมินการฝึกพูดแบบเตรียมตัว

บทที่ 9 การพูดให้น่าสนใจ

ประเด็นที่พิจารณา	ดี (เกินเกณฑ์)	พอใช้ (ผ่านเกณฑ์)	ต้องปรับปรุง (ตกเกณฑ์)
ทักษะเบื้องต้น :			
1. การแต่งกาย (เสื้อผ้า, รองเท้า, เครื่องประดับ...)	สะอาด, เรียบร้อย, สุภาพ ตามหลักสากล เหมาะสมกับ ตัวผู้พูด, โอกาส และสถานที่	สะอาด, เรียบร้อยพอควร ไม่ค่อยเหมาะกับโอกาสและ สถานที่ แต่ยังพออนุโลมได้	ไม่เรียบร้อยหรือไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมกับการปรากฏ กายต่อที่ชุมชน (ดูขัดตา)
2. การปรากฏกาย	เข้าสู่แท่นอย่างสง่าผ่าเผย, ทักทายต้องครบถ้วน, ยืนตัว ตรง มือวางแท่น	เข้าสู่แท่นงามสง่าพอควร, ทักทายต้อง, ยืนตัวตรง มือ วางแท่น, ปรับไมค์ครั้งเดียว	เข้าสู่แท่นดูไม่ค่อยมั่นใจ, ทัก ทายครบถ้วน, ยืนค่อมตัว พักขา หรือเท้าแท่น, จับไมค์บ่อย
3. อาการประหม่า	ไม่สามารถสังเกตเห็นเลย ตลอดการพูด	สังเกตเห็นในบางช่วงแต่ไม่ รบกวนการพูดมากนัก	สังเกตเห็นเกือบตลอดเวลา และมีมากจนรบกวนการพูด
4. ลักษณะ โครงสร้างของ สุนทรพจน์	แบ่งการพูดเป็นคำนำ เนื้อหา และสรุปชัดเจน, จัดเวลาให้ แต่ละส่วนอย่างเหมาะสม, ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกัน	โครงสร้างชัดเจนพอควร ยัง พอจะเห็นคำนำและบทสรุป, คำนำหรือบทสรุปยาวหรือสั้น ไป, ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกัน	ไม่มีโครงสร้าง, ขาดคำนำ หรือขาดบทสรุป, โครงสร้าง ทั้ง 3 ส่วนมีส่วนใดส่วนหนึ่ง ไม่สอดคล้องกัน
5. ลักษณะการใช้ ภาษา ประกอบการพูด	ใช้ได้เหมาะสมและเหมาะ- เจาะ, ดูเป็นธรรมชาติ, เน้น ย้ำหรือแสดงภาพพจน์ได้ดี	ใช้พอสมควร, อาจดูไม่ค่อย เป็นธรรมชาติ แต่เน้นย้ำ หรือแสดงภาพพจน์ได้ดี	ไม่ใช้เลยหรือใช้มากจน สับสนไม่สอดคล้องกัน เนื้อหา, ดูไม่เป็นธรรมชาติ
6. คุณภาพของ เสียงและจังหวะ การพูด	ปรับระดับทึม-แหลม, พลัง ดัง-เบา, อัตราเร็ว-ช้า, ทิ้ง จังหวะหยุดและเน้นคำได้ดี	ส่วนใหญ่ใช้พลังและระดับ เสียงได้ค่อนข้างดี ความเร็ว และจังหวะพอเหมาะ	ใช้เสียงโทนเดียวหรือดังคงที่, ปรับเร็วช้าไม่เหมาะ จังหวะ หยุดหรือเน้นคำผิดพลาด
7. การกวาด/สบตา	ทั่วถึงทั้งห้องและตลอดเวลา, ดูเป็นธรรมชาติ	สบตาผู้ฟังตลอด แต่อาจยัง ไม่ทั่วถึง	ไม่ค่อยสบตา หรือมองอยู่จุด เดียว
8. ความกระชับชัด ของเนื้อหา	เนื้อหาฟังเข้าใจและติดตาม ได้ง่าย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่สับสนหรือไม่คลุมเครือ	เนื้อหาส่วนใหญ่เข้าใจง่ายไม่ สับสน จะมีจุดที่คลุมเครือ บ้างในส่วนไม่สำคัญ	ยังมีความคลุมเครือและ สับสนอยู่บ้าง บ้างช่วงยังใช้ ภาษาที่ซับซ้อนเข้าใจยาก
ทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบท (ลักษณะสำคัญที่ต้องให้ความสนใจและวิจารณ์) :			
9. การเลือกเรื่อง ตามวัตถุประสงค์*	เนื้อหาเป็นเรื่องที่กลุ่มผู้ฟัง สนใจอย่างชัดเจน (ทันสมัย, เกี่ยวข้องกับผู้ฟังโดยตรง)	เนื้อหาเป็นเรื่องที่ผู้ฟังส่วน- ใหญ่ให้ความสนใจพอสมควร	เนื้อหาไม่น่าสนใจเลย (เป็น เรื่องล้าสมัยหรือไกลตัวผู้ฟัง)
10. การตั้งชื่อเรื่อง ให้น่าสนใจ	ตั้งชื่อเรื่องได้น่าสนใจ เพียง แค่ได้รู้ชื่อก็อยากติดตามฟัง	ตั้งชื่อเรื่องธรรมดา(พอใจ) แต่ สอดคล้องกับเรื่องที่จะพูด	ชื่อเรื่องไม่น่าสนใจเลย แค่ ได้ยินก็รู้สึกเฉยๆ ไม่ตื่นเต้น

หมายเหตุ * เรื่องที่น่าสนใจควรมีลักษณะ เช่น เป็นเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมที่คนส่วนใหญ่ยึดถือ, เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน, เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน, เกี่ยวกับผลประโยชน์ของผู้ฟังส่วนใหญ่, เป็นเรื่องสบาย ๆ ที่สอดแทรกอารมณ์ขันได้ตลอดเวลา ฯลฯ รายละเอียดดูจากหนังสือ “คู่มือนักพูด” ของสโมสรฯ

ประเด็นที่พิจารณา	ดี (เกินเกณฑ์)	พอใช้ (ผ่านเกณฑ์)	ต้องปรับปรุง (ตกเกณฑ์)
11. การยกตัวอย่างประกอบเรื่อง	ยกเอาเรื่องที่นำเสนอและสอดคล้องกับประเด็นที่ต้อง-การเสนอได้อย่างเหมาะสม	มีการยกตัวอย่างประกอบ แต่อาจเป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร อาจเป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้ว	ไม่มีการยกตัวอย่างประกอบหรือยกเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการนำเสนอ
12. กลวิธีในการเตรียมพูด	ผูกเนื้อหาสาระได้น่าติดตาม มีจุดที่กระตุ้นความสนใจหรือความอยากรู้อยากเห็นของผู้ฟังอยู่ตลอดเวลา	อาศัยแต่เฉพาะหัวข้อเรื่องที่นำเสนอ แต่ดำเนินเรื่องไปเป็นขั้นตอนให้ติดตามได้ง่าย โดยไม่ได้กระตุ้นอะไรพิเศษ	ดำเนินเนื้อหาไปแบบธรรมดา ไม่มีจุดที่กระตุ้นใจหรือน่าติดตามเป็นพิเศษ จนบางครั้งน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ
13. ปฏิกริยาของผู้ฟัง	ไม่มีการพูดคุยหรือลุกจากที่นั่ง, ให้ความสนใจตลอด	มีการพูดคุยหรือลุกจากที่นั่งบ้าง แต่ส่วนใหญ่สนใจฟัง	มีการพูดคุยหรือลุกจากที่นั่งตลอด, ไม่สนใจฟัง
ทักษะเพิ่มเติม (พิจารณาประกอบการวิจารณ์แต่ไม่ใช่ประเด็นสำคัญตามบทพูด) :			
14. ลักษณะการพูดและคำฟุ่มเฟือย	พูดแบบเป็นธรรมชาติ, ไม่มีคำฟุ่มเฟือยใดๆ เลย	พูดแบบท่องจำมาพูด, มีคำฟุ่มเฟือยบ้างเล็กน้อย	พูดแบบอ่านบท, เห็นคำฟุ่มเฟือยอย่างชัดเจน(มาก)
15. ความราบรื่นในการพูด	พูดพรั่งพรู, ไม่ติดขัด, ไม่ลืมเนื้อหา ไม่หยุดเจียบบานๆ	พูดค่อนข้างต่อเนื่อง, ติดขัดหรือมีสะดุดบ้างเล็กน้อย	พูดไม่ต่อเนื่อง, มีสะดุดบ่อยๆ, มีนิ่งเงียบไปนานๆ
16. คำควบกล้ำ / การออกเสียง ร-ล	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องเกิน 90 %	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องระหว่าง 60 - 90%	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องต่ำกว่า 60 %
17. การใช้ภาษาต่างประเทศ	ใช้เฉพาะศัพท์เทคนิคโดยอธิบายทุกคำ และใช้แต่คำที่ไม่มีความหมายภาษาไทย หรือแปลไทยแล้วไม่เป็นที่รู้จัก	พูด(คำที่มีคำไทยอยู่แล้วหรือศัพท์เทคนิค)ปนอยู่บ้างเล็กน้อย บ้างครั้งไม่แปลหรือไม่อธิบายความหมาย	พูดติดปากอยู่ตลอด ทั้งที่มีคำไทยใช้ได้ หรือพูดแล้วไม่อธิบายความหมายหรือแปลเป็นภาษาไทยเลย
18. การอ้างอิงแหล่งข้อมูล	ทุกครั้งที่ยกเอาข้อมูล, คำพูด หรือบทประพันธ์ของผู้อื่นมาก็แจ้งที่มาหรือต้นตอเสมอ	แจ้งที่มาหรือต้นตอของข้อมูล คำพูด หรือบทประพันธ์ที่ยกเอามาพูดได้เป็นส่วนใหญ่	ไม่แจ้งที่มาหรือต้นตอของข้อมูล, คำพูดหรือบทประพันธ์ที่ยกเอามาพูดเลย

ประเด็นสำคัญในการพิจารณาให้ผ่านบทที่ 9

- ใช้เวลาอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ ไม่มากหรือน้อยเกินกว่าช่วงบวก-ลบ 1 นาทีของเวลาที่กำหนดให้
- ต้องไม่ใช้เรื่องเล่าแต่มีลักษณะของสุนทรพจน์ คือ สังเกตเห็นส่วนคำนำ เนื้อหา และสรุป ได้อย่างชัดเจน
- ต้องเลือกเอาเรื่องที่ผู้ฟังส่วนใหญ่รู้สึกสนใจมาพูด ซึ่งอาจพิจารณาได้จาก...
 - กลุ่มผู้ฟังมีการพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์กันเกี่ยวกับเรื่องนำมาพูด ก่อนหน้านี้มาแล้วอย่างต่อเนื่อง
 - เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจโดยตรงของกลุ่มผู้ฟังเช่น เป็นเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมที่ผู้ฟังส่วนใหญ่ยึดถือ, เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน, เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน, เกี่ยวกับผลประโยชน์ของผู้ฟังส่วนใหญ่, เป็นเรื่องสบายๆ ที่สอดแทรกอารมณ์ขันได้ตลอดเวลา ฯลฯ
- ผู้พูดได้ใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการทำให้การพูดน่าสนใจพอสมควร ซึ่งอาจสังเกตได้จาก...
 - ผู้ฟังตั้งใจฟังตลอดการพูด ไม่มีเสียงซุบซิบพูดคุยกันระหว่างผู้พูดๆ อยู่ที่แทนพูด
 - มีการใช้น้ำเสียงและภาษากายประกอบการพูดอย่างมีประสิทธิภาพ
 - มีการยกตัวอย่างที่น่าสนใจประกอบการพูดอย่างเป็นช่วงๆ ตลอดการพูด
 - มีการผูกเนื้อหาสาระให้ดูลึกลับ คาดคิดไปถึง ชวนติดตาม เหมือนอ่านนิยาย อยู่ตลอดการพูด
- ต้องไม่เป็นการพูดแบบอ่านบทที่เขียนมาตลอดการพูด